

Forbes

NR.68, 2016 | 4,49 €

LATVIJAS
35 VEIKSMĪGĀKĀS
SIEVIETES BIZNESĀ

KĀPĒC VIŅĀM SAŅĀK?

GITA MŪRNIECE

INĀRA VILKASTE

DACE BROKA

ANETE BILZĒNA

AKSANA JANSONE

IEVA TETERE

UN CITAS...

STENDERS
LĪDZĪPAŠNIECE
IEVA EGLĪTE

ISSN 1691-6018

9 771691 601005

02

LATVIJAS VEIKSMĪGĀKĀS BIZNESA SIEVIETES

šogad jau 35!

FOTO: OĻEGS ZERNOVS
FOTOGRĀFA ASISTENTE:
OLGA JAKOVĻEVA
STILS: JŪLIJA VERBICKA
STILISTA ASISTENTE:
BETIJA JUŠKEVICA
MAKE-UP, MATI: KRISTĪNE ČAKARE,
VIKTORIJA SAFRONOVA

Uz pasaules fona Latvija jau vairākkārt pierādījusi sevi kā auglīgu vietu sievietēm biznesā. *World Economic Forum* publicētajā dzimumu vienlīdzības indeksā Latvija ieņem augsto 15. vietu, savukārt *Grant Thornton* ikgadējais pētījums ierindo mūsu valsti ceturtajā vietā pēc sieviešu īpatsvara vadošos amatos. Bet fakts, ka mēs veidojam šo reitingu, nozīmē, ka Latvijā biznesā pārsvars joprojām ir vīriešiem. Pēc *Lursoft* pētījuma, veiksmīga un pelnoša uzņēmēja tēls ir vīrietis vecumā no 33 līdz 56 gadiem. Aptuveni trešdaļa uzņēmumu amatpersonu mūsu valstī ir sievietes, un apmēram tikpat liela daļa daiļā dzimuma pārstāvju ir arī starp biznesu īpašniekiem. Tomēr, papētot tuvāk 500 Latvijas lielākos uzņēmumus, atklājas cita statistika – trešdaļā uzņēmumu starp amatpersonām ir sievietes, bet tikai 10% uzņēmumu vada dāmas un tikpat neliela daļa sieviešu ir īpašnieku vidū. Vēl mazāks ir sieviešu īpatsvars starp turīgākajiem Latvijas iedzīvotājiem.

Nemot to vērā, nākamajos gados mēs biznesā noteikti redzēsim arvien vairāk sieviešu. Piemēram, pērn par pirmo sievieti-vadītāju *SEB bankas* vēsturē kļuva Ieva Tetere. Veidojot veiksmīgāko biznesa sieviešu reitingu, secinājām, ka konkurence kļūst arvien sīvāka, tāpēc nolēmām paplašināt reitingu no 25 līdz 35 pozīcijām. Šogad tajā redzēsiet 16 jaunus uzvārdus. Debitānšu vidū ir modes zīmola *Nolo* radītāja Viktorija Joniene, *Stendera* līdzīpašniece Ieva Eglīte, viena

no atkritumu biznesa *Eco Baltia* īpašniece Undīne Būde u. c. Savukārt sešas sievietes no pagājušā gada reitinga šogad tajā neiekļuva. Piemēram, *Maxima* vadītāja Jeļena Kondrašova (pērn 4. vieta) karjeru turpina uzņēmumā *Akropolis LV* un attīstīs tirdzniecības centru *Akropole* Rīgā. Rudenī *Statoil Fuel & Retail* vadītājas amatu pameta Ilze Siliņa (pērn reitingā 19. vieta), un viņas vietā iecelta līdzšinējā uzņēmuma finanšu direktore Gunta Jēkabsone. Ļoti iespējams, ka viņu reitingā redzēsim jau nākamgad. Savukārt *Rīgas elektromašīnbūves rūpnīcas* finansiālo grūtību dēļ no reitinga izkritusi tās valdes locekle Olga Pētersone (pērn 15. vieta).

Kā gājis šī gada reitingā iekļauto sieviešu biznesiem? Saglabājas līdzīga tendence kā pērn – 30% uzņēmumu piedzīvojuši kritumu. Tomēr jāņem vērā, ka puse no tiem spējuši strādāt efektīvi un, par spīti kritumam, palielinājuši peļņu. Te var minēt Benitas Sadauskas vadīto *Domenikss*, kas ir *Mercedes-Benz* dīleris, un *Lauma Lingerie* Līndas Matisones vadībā. Kopā šo 35 sieviešu pārvaldītie biznesi apgroza vairāk nekā divus miljardus eiro, un nevar noliegt šo lēdiju ietekmi Latvijas biznesa vidē. Turklāt liela daļa no viņām darbojas jomās, kur dominē vīrieši: būvniecībā, finansēs, auto tirdzniecībā, kokapstrādē utt.

Nākamajās lappusēs iepazīstieties ar līdz šim plašāko Latvijas biznesa sieviešu reitingu! Piedāvājam arī pasaules ietekmīgāko sieviešu sarakstu un unikālu rakstu par Melindu Geitsu un to, kā viņa maina pasauli. Lasiet un iedvesmojieties no sievietēm, kas lauž stereotipus gan pasaulē, gan tepat Latvijā! **F**

METODOLOĢIJA

Mēs izvērtējam tikai biznesa sievietes – miljonāres un uzņēmumu vadītājas, kuras kapitālu nopelnījušas pašu spēkiem. Vērtējam viņu turību, iekļaujot personīgo kapitālu un viņu vadīto uzņēmumu finansiālos rādītājus, tostarp uzņēmuma darbības jomu, tā lielumu, izaugsmes tempus, eksporta apjomus un nodarbināto cilvēku skaitu. Vēl ņēmām vērā biznesa sieviešu ietekmi, iekļaujot interesi no masu mediju puses un pārstāvētā uzņēmuma vai pašas sievietes sociālās aktivitātes. Papildu punktus piešķirām par izcilēm sasniegumiem, bet punktus atņēmām par sabojātu reputāciju. Kopā vērtējam 12 kritērijus.

20. Evita Lune ▼ | 43

PEDERSEN & PARTNERS | HOLDINGA PARTNERE
530
cilvēkresursi

Pirms pieciem gadiem Evita Lune kļuva par līdzīpašnieci globālai augstākā līmeņa vadītāju atlases kompānijai *Pedersen & Partners*, kas darbojās 50 valstīs. Pērn viņa iegādājusies vēl papildu akcijas, palielinot savu daļu kompānijā. Viņas darbs neaprobežojas tikai ar Baltiju – Evita ir realizējusi projektus gan citur Eiropā, gan arī tādās valstīs kā Kolumbijā, Meksikā un Brazīlijā. Pērn arī palielinājusies *Lunes ģeogrāfiskā* atbildība – viņa vada Baltijas, Polijas un kopš pagājušā gada arī Baltkrievijas komandu, kā arī atbild par mazumtirdzniecības segmentu globāli.

21. Vija Kilbloka ▼ | 61

APGĀDS ZVAIGZNE ABC | LĪDZĪPAŠNIECE
526

grāmatu izdevniecība

PSRS laikā Vija Kilbloka karjeru sāka izdevniecībā *Zvaigzne*. Piecpadsmit gadu laikā no juridiskās literatūras redakcijas vadītājas viņa kļuva par visas izdevniecības direktori. Arī pēc Latvijas neatkarības atgūšanas apgāds turpināja darbību, un īpašumtiesības tika sadalītas starp darbiniekiem. Kilbloka tās pamazām atpērka, kļūstot par vairākuma akcionāri. *Zvaigzne ABC* veiksmīgi fokusējās uz mācību grāmatu izdošanu, kas ļāvis ierindoties starp Latvijas vadošajām izdevniecībām. Nemainīgi kopš 1993. gada Kilbloka bijusi gan uzņēmuma īpašniece, gan arī tā vadītāja. 2014. gadā biznesa finanšu dati saglabājušies 2013. gada līmenī, tāpēc arī reitingā Vija Kilbloka noslīdējusi zemāk; pērn viņa bija 18. vietā.

22. Eva Sietiņšone ▼ | 38

CĒSU ALUS | VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA
517

alkoholiskie dzērieni

Kaut arī izdevies saglabāt 2013. gada pozīcijas vieglo alkoholisko dzērienu kategorijā un palielināt eksportu par 50%, kopējie rādītāji Evas Sietiņšones vadītajam *Cēsu alus* ir nokrituši – apgrozījums samazinājies par 5,5%, līdz 47 miljoniem eiro, bet peļņa sarukusi par 18%, līdz 1,5 miljoniem eiro. Rezultātā Sietiņšone reitingā tagad ieņem 21. pozīciju; pērn viņa bija sestā.

23. Zane Kotāne ★ | 38

LATVIJAS GĀZE | VALDES LOCEKLE, FINANŠU DIREKTORE
506
gāze

Vēl viena debitante reitingā ir bijusī *Latvenergo* finanšu direktore, kas pagājušajā vasarā līdz ar Aigara Kalviša stāšanos *Latvijas gāzes* valdes priekšsēdētājas amatā kļuva par šī uzņēmuma finanšu direktori.

24. Ieva Eglīte ★ | 36

STENDERS | LĪDZĪPAŠNIECE
488

kosmētika

Ieva Eglīte ir uzņēmuma *Stenders* pelēkā kardināle – tieši viņas pārziņā visus šos gadus bijusi biznesa attīstība ārzemēs un darbs pie franšīzes koncepta. Kamēr pašam *Stenderam* pieder vien 22 veikali Latvijā, Polijā, Igaunijā, Singapūrā un Maskavā, pasaulē uz franšīzes pamata atvērti vēl 180 veikali, kopā apgrozot 28 miljonus eiro. Vairāk lasiet 59. lpp.

25. Linda Matisone ▼ | 39

LAUMA LINGERIE | VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA
487

veļas ražošana, tirdzniecība

Tieši Lindas Matisones vadībā tika pieņemts stratēģisks lēmums *Lauma Lingerie* zīmolu attīstīt ārvalstu tirgos franšīzes formā. Patlaban uzņēmums eksportē 85% produkcijas, tam ir vairāk nekā 40 veikalu dažādās valstīs: Krievijā, Ukrainā, Baltkrievijā, Saūda Arābijā, Albānijā, Mangolijā u. c. Tiesa, 2014. gadā bizness piedzīvoja kritumu – apgrozījums saruka no 10,3 līdz 8,7 miljoniem eiro. Kaut gan uzņēmuma peļņa pieauga līdz 1,4 miljoniem eiro, Matisone reitingā zaudējusi 12 pozīcijas.

26. Rita Auziņa ▼ | 37

LIDO | VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA
484

ēdināšana

Līdz 2011. gadam, kad tika paziņots par *Lido* īpašnieka Gunāra Ķirsona maksātnespēju, uzņēmumā bija tikai viens lēmējs – pats Ķirsons. Tomēr milzīgie zaudējumi lika visu pārdomāt, un tika pieņemts lēmums veidot profesionālu vadību, atsakoties no vienpersoniskas biznesa vadīšanas. 2012. gadā par *Lido* valdes priekšsēdētāju tika iecelta Rita Auziņa, kuras vadībā bizness izkļuva

no krīzes, katru gadu audzējot apjomu par desmit procentiem. Uzņēmums sācis aktīvi darboties arī ārzemju tirgos – šogad februārī atvērts trešais *Lido* restorāns Tallinā, kurā investēti 1,2 miljoni eiro. Vēl šī gada laikā plānots atvērt pirmo restorānu Vācijā, Berlīnē; jau tiek meklēti darbinieki. Tiesa, 2014. gadu *Lido* aizvadījis ar 900 tūkstošu eiro zaudējumiem, tāpēc Rita Auziņa reitingā zaudējusi divas pozīcijas.

27. Janīna Blūma ▼ | 62

LIVONIA PRINT | VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJA
480

grāmatu ražošana

Janīnas Blūmas vadībā Baltijas vadošais grāmatu ražotājs *Livonia Print* turpina augt. Astoņu gadu laikā tas no nulles izaudzis līdz 43 miljoniem eiro (+20% salīdzinājumā ar 2013. gadu), savukārt peļņa teju dubultojusies, sasniedzot 1,7 miljonus eiro. Vairāk nekā 400 darbinieku ražo augstas kvalitātes grāmatas Skandināvijas tirgum; tās jau plūkušas laurus vairākās izstādēs Skandināvijā. Kaut arī finansiāli uzņēmumam gads bijis veiksmīgs, vairākas jaunpienācējas Janīnu Blūmu reitingā nobīdījušas no 11. uz 27. pozīciju.

28. Jekaterina Stūge ★ | 39

AMBER BEVERAGE GROUP | VALDES LOCEKLE, FINANŠU UN IT DIREKTORE
466

alkoholiskie dzērieni

Pēc desmit darba gadiem auditorkompānijā *Ernst & Young* Jekaterina Stūge kļuva par uzņēmuma *NP Foods* (*Laima*, *Staburadze* un *Gutta*) finanšu direktori un piedalījās daudzu procesu – finanšu, pārdošanas, mārketinga, loģistikas – centralizēšanā. Pirms diviem gadiem Jekaterina kļuva par finanšu un IT direktori uzņēmumā *Amber Beverage Group* (*Latvijas balzams*, *SPI Distribution Latvia*, *SPI Distribution Estonia*, *Bennet Distributors* Lietuvā, *Latvijas balzama* veikali, veikali *Darija* Lietuvā), kur, līdzīgi kā tas bija *NP Foods*, starptautiskās alkoholisko dzērienu kompānijas *SPI Group* uzņēmumi agrāk darbojās neatkarīgi cits no cita. Līdz ar viņas pievienošanos uzņēmumam tika sākti darbs pie holdinga izveides, apvienojot visus Baltijā esošos *SPI Group* uzņēmumus, un tieši Stūge ir šo pārmaiņu centrā. Paralēli pērn viņai tika uzticēts centralizēt visu *SPI Group* IT infrastruktūru, un patlaban Rīgā tiek veidots datu centrs.